

Ztracená paměť?

Místa nacistické nucené práce v České republice

Pracovní list k výstavě

Cheb

Po Mnichovské dohodě bylo město Cheb připojeno k Německé říši. Vznikla zde malá firma na výrobu letadel Wrede + Wiedehold, kterou v roce 1940 převzalo říšské Ministerstvo pro leteckou dopravu. Protože Luftwaffe v průběhu války nutně potřebovala další letadla, byl na předměstí Chebu založen nový podnik Flugzeugwerke Eger, který disponoval vlastním letištěm. V roce 1942 začal s produkcí letadel značky Heinkel a Messerschmitt.

Většina z 5 000 pracovníků letecké továrny původně pocházela z Chebu a blízkého okolí. Továrna byla zdaleka největším zaměstnavatelem v kraji. Kvůli povolávání do německého Wehrmachtu však počet zaměstnanců řidnul, a tak podnik hledal náhradu. V Chebu pracovali zejména francouzští civilisté, nasazení v rámci povinné pracovní služby (Service du travail obligatoire — STO), která platila na území Francie v letech 1942–1944. Civilní dělníci byli doplněni francouzskými a sovětskými válečnými zajatci. Tábor ruských zajatců se nacházel přímo na území továrny.

Od roku 1944 byli Spojenci schopni bombardovat i území dnešní České republiky. Letecké útoky, které mířily především na centra průmyslu, byly ve srovnání s nálety na Německo relativně řídké, avšak pro nuceně nasazené velmi nebezpečné. Jejich ubytovny většinou disponovaly nanejvýš zákopy proti střepinám, protiletecké bunkry byly vyhrazeny strážníkům. Tzv. ostarbeiteři, Poláci a váleční zajatci měli jejich používání dokonce zakázáno. Cheb se stal koncem války čtyřikrát terčem většího útoku. Při náletu 25. března 1945 přišlo o život 73 francouzských pracovníků.

André D. pocházel z Eymeux ve francouzských Alpách. V roce 1943 byl nuceně nasazen v Chebu v letecké továrně a na nedalekém statku. 25. března 1945 jen těsně unikl náletu bombardérů. Po osvobození americkou armádou se André D. vrátil do Eymeux. Od roku 1947 zde působil jako radní a později jako starosta obce.

„Byli tam lidé všech národností, dá se říct, byli tam ruští zajatci, francouzští zajatci, blízko našeho tábora byly tábory pro ruské a francouzské zajatce; tedy tábory pro ruské a francouzské zajatce byly dál od továrny, protože to vyžadoval předpis pro zajatecké tábory ... Továrna byla strategickým bodem, když hrozilo bombardování. Bohužel náš tábor byl blízko továrny. 25. března 1945 byl letecký útok na továrnu, o Květné neděli kolem poledního... Tak se stalo, že mnoho mých kamarádů z tábora odešlo, protože byla Květná neděle a bylo hezké počasí, místo, aby šli do krytu, ve kterém... Podzemní kryty byly dost daleko od tábora, nebyly blízko... ty byly rozmístěny v krajině, v okolí tábora. Já, já byl v táboře, jelikož jsem byl den předem na marodce, dokonce ráno, víte, jsem chtěl jít do sprchy, my měli umývárnu přes celý tábor, a když jsem vyšel, bylo dobře, že jsem nechal své věci venku, vrátil jsem se

k baráku, který byl naproti, opravdu naproti... 20-30 metrů ... od umývárny, slyšel jsem vrčet letadla, ... Šel jsem rychle ven, viděl jsem tam kroužit letadlo... Vzal jsem nohy na ramena, jestli to tak můžu říct, a schoval jsem se venku; měl jsem štěstí... Byl jsem před branou tábora a vyrazil jsem směrem, který jsem měl za správný, ale byl to směr k ruskému táboru nebo směrem k osadě (...) a bylo tam hodně mrtvých a zraněných, a já jsem tomu unikl, chtělo by se říct zázrakem, když jsem v posledním okamžiku vyběhl ven. Kdybych zůstal s ostatními, už bych tu dneska nebyl; měli jsme přesto 75 mrtvých, ze 420 ... 420 nás bylo tou dobou v táboře, ano --- je to vskutku smutné.,,

Interview s André D., pořizeno Anne-Marie Granet-Abisset dne 23.06.2006 z rozhodnutí FernUniversität Hagen (Archiv-ID ZA077) jako součást projektu "Zwangsarbeit 1939-1945"
© Freie Universität Berlin.

Náměty k další práci:

Vymyslete pro vzpomínku André D. výstižný název?

Jaké továrny podle vás spojenci vybírali jako cíle svých náletů a proč?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....